Doch zij kon niet over die klove tot Hem komen. En dat kan ook niet, nietwaar lieve zuster? Dan zou de Heere maar een half werk doen. Maar Hij is een volkomen Zaligmaker. Toen werd ze ingeleid in Zach. 3 — Jozua met vuile kleederen. En de satan stond aan haar rechterhand om haar te beschuldigen. Doch in dien zwaren strijd bleef de Heere Jezus bij haar, totdat Hij tot haar kwam over die groote klove van schuld en zonde met deze woorden: „Want ik ben verzekerd, dat noch dood noch leven, noch engelen noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige noch toekomende dingen, noch hoogte noch diepte, noch eenig ander schepsel, ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus onzen Heere".

En toen stond die dierbare Borg aan haar rechterhand en sprak met den satan: „De Heere schelde u, gij satan", en hij moest wijken.

Zonder teere dingen ruw te willen bespreken, moet ons toch van het hart, dat mevrouw B. en ook de redactie van het Jaarboek verkeerd exegetiseert, als de Man van Bozra door beiden voor den Christus wordt aangezien; dat het eveneens in strijd is met eerlijke uitlegging en door het verband reeds weersproken wordt, als de uitdrukking: „ik heb de pers alleen getreden" op Christus' lijden betrokken wordt, want ze ziet op den toorn van den wrekenden God. Ook de woorden „raak mij niet aan", die hier worden geloofd als een uitspraak, waardoor Christus de z o n d e als kloof tusschen Zich en de ziel ontdekt, worden hier tegen het verband in gebezigd. Want in het verband van Maria Magdalena gaat het over de tegenstelling tusschen den verheerlijkten Mensch en de nog-niet-verheerlijkte discipelin.

Dat zijn dus bij elkaar 3 goedbedoelde, maar toch werkelijke tekstverdraaiingen. Nu versta men niet verkeerd. Dat ook het misverstand inzake algemeen bekende en in bepaalden trant opgevatte bijbelteksten in Gods „voorzienigheid" nog wel kan worden aangewend om tot zuivere gedachten den weg te banen, gelooft ieder, die voorzichtig is, graag. In al zulke gevallen doet God dat echter niet d o o r, maar o n d a n k s ons misverstand. Maar hier gaat het over iets anders. Hier wordt verlangd, dat men gelooven zal, dat de Heere God aan die bepaalde mevrouw E. op een allerbizonderste manier een bizondere, directe openbaring deed. En het is te veel gevraagd, te aanvaarden, dat God zijn eigen Woord verkeerd uitlegt. Maar als dan deze woorden blijken op te komen in het bewustzijn van mevrouw E. langs zuiver natuurlijke, psychologisch best te verklaren, wegen, wie durft dan nog aannemen, dat al haar verzekerdheden, die d a a r n a als „recht aangenaam" voor de ziel den volke als van God verkregen goed worden voorgesteld, op deugdelijke gronden worden verkregen? De auteur van den brief is dienaangaande ten volle verzekerd.

Daarop sprak de Heere tot haar met zoo'n zoete, zalige stem: „Maria!" waarop zij in zalige zieleblijdschap uitjubelde: „Rabbouni!" Daar was het, alsof de Heere Jezus haar in zijn armen nam en met haar zwom door de rivier van zijn dierbaar bloed, waarna Hij tot haar zeide: „Dit is het bad der wedergeboorte". Hij hield haar hoofd met Zijn dierbare hand boven, zoodat ze veilig en zeker den overkant bereikte. Daar zeide Hij tot haar: „Uwe zonden zijn u vergeven". In die zalige gemeenschap met den dierbaren Jezus heeft ze zooveel heerlijks ondervonden. Hij kuste haar met de kussen Zijner liefde. Hij noemde haar met de lieflijkste namen uit het Hooglied. Toch onder al die zaligheden gevoelde ze nog een leegte in de ziel. En ook dat heeft de Heere zoo heerlijk willen vervullen. De Heere Jezus zeide tot haar: „Gij zijt mijn."

Maar wie de eerste bijbelteksten misbruikt weet, durft nu niet ineens concludeeren tot een bizondere openbaring, die hier zou gegeven zijn.

Deze mystiek durft alles aan. Mevrouw E. en Paulus krijgen dezelfde voorrechten: ze worden immers beiden in den hemel verplaatst door een „gezicht", ook al is de eene niet, de ander wel apostel; ook al is de dogmatiek reeds eeuwen geleden tot de erkenning gekomen van het onderscheid tusschen de bizondere openbaringen van apostelen en de binding aan het geschreven Woord van later christenen. Van Christus lezen we:

En ja, Hij beloofde haar te zullen voorstellen aan zijn gansche heilige familie. Toen is ze opgetrokken geweest tot voor den troon des Vaders en God de Vader heeft zijn goedkeuring er over uitgesproken en tot haar gezegd: „Uwe misdaad is van u geweken en uwe zonde is verzoend."

Merkwaardig is, dat de scherpe verlichting van het v e r s t a n d, zooals ze hier dan toch aangenomen wordt (in dit geloof aan een heel bizondere openbaring), toch zoo heel weinig uitwerkt in de g e h o o r z a a m h e i d, in het intuitief voelen van wat p l i c h t is en de innige begeerte om daarnaar te leven. De mystiek is hier bedenkelijk eenzijdig intellectualistisch; wat ze in al zulke verhalen trouwens is. Want dit is het vreemde: mevrouw E. is in haar v e r s t a n d dagen lang tenvolle overtuigd; de „stellige k e n n i s" van Gods beloften is haar allerwonderlijkst bijgebracht. Maar van een intuitief voelen van haar plicht, van een rechte verhouding tegenover alles, wat boven en beneden is, bemerkt ge nog niets. Ze vordert met reuzenschreden op het pad van het w e t e n, maar de eenzijdige houding in de aanvaarding van Gods wil komt ze niet te boven. Het is haar langs aparte openbaringswegen gezegd: Uw wil geschiede. Maar desniettegenstaande protesteert ze vier dagen lang metterdaad ertegen; de hemel werkt, mag men dit verhaal gelooven, eenmaal sterker op het verstand dan op den wil:

Toen ze daar in die hemelsche zaligheid lag, heeft ze in geen vier dagen gegeten. Ze riep maar: „'k Heb hemelsch banket en dat smaakt zoo heerlijk! Al dat aardsche is mij veel te grof."

Hetgeen van mevrouw E. ondankbaar was, en vermoedelijk niet gezegd is van wat de apotheker op het nachtkastje had neergezet.

Opmerkingen als deze behelzen niets nieuws. Maar voor sommige lezers kan het misschien een niet overbodige herinnering zijn, dat op deze wijze als christelijke mystiek wordt uitgegeven, wat eigenlijk een heiligverklaring van heel gewone zielswerkingen is.

Men noemt den strijd tegen dergelijke voorstellingen een bewijs van „lichtheid". Laat ons het omkeeren: d i t is „licht". „Zwaar" is anders.

Hier wordt zoo maar aan God toegeschreven, wat niets anders behoeft te zijn dan een eigen bloot psychische werking. Hier wordt een grond van verzekerdheid aangegeven, die wankel is. Het Woord gaat op den achtergrond; aan den Jezus der eigen aanschouwing wordt meer gedacht, dan in den Christus der Schriften geloofd.

Laat men niet al te gemakkelijk beweren, dat gereformeerden het werk van den H. Geest gering achten. Want zij willen het niet met minder stellen. Omgekeerd, zij durven het met zoo weinig niet wagen.

Misschien vindt men de combinatie al te mal. Maar ze i s het niet, omdat we al ons werk moeten wikken en wegen. Welnu: als het Jaarboek der Chr. Geref. Kerk het volk hier g o e d e leiding geeft, en het dus op gezag van mevrouw E. werkelijk aan te nemen is, dat de H e e r e z e l f door een bizondere openbaring in bescherming genomen heeft de exegese van Jesaja 63, die in „den man van Bozra" den Christus als Verlosser ziet, laat dan haastig d i e e x e g e s e w o r d e n v a s t g e l e g d, en laat nooit weer een advertentie worden geduld in „De Wekker" ter aanbeveling van de Korte verklaring van den Bijbel, die bij den uitgever J. H. Kok verschijnt. Want daar is het anders gezegd: daar is zelfs de naam „Bozra" niet meer in den tekst gelezen.

Indien men dit niet wil, ja zelfs om die consequentie zou willen lachen, laat men dan zulke „mystiek" niet den volke voorleggen. Want relativisme is ongeestelijk, en zielen weiden mag niet spelen met de waarheid worden.

K. S.

BOEKBESPREKING.

Dr T. Hoekstra, „Twijfel",
Wageningen — Gebr. Zomer & Keuning's
Uitgeversmaatschappij, z. j.

In een fraai uitgegeven geschrift van 100 bladzijden geeft prof. Hoekstra hier een verhandeling over den twijfel, met name den religieuzen twijfel. De hoogleeraar bespreekt den religieuzen twijfel, zooals die voorkomt in den kring der Gereformeerden en beoordeelt hem naar den norm der geref. belijdenis. Achtereenvolgens worden wezen en oorzaken van den religieuzen twijfel beschreven, wordt critiek erop uitgebracht en voor de geestelijke bearbeiding van twijfelaars breede aanwijzing gegeven.

Prof. Hoekstra schrijft altijd klaar. Zijn taal is, zoowel in spreken als schrijven helder en daarom weet hij den lezer mee te krijgen ook op moeilijke wegen. Hier is het niet anders. Van den twijfel wordt zóó gesproken, dat wie ernstig wil, ook het eerste deel van zijn betoog (waarin het vraagstuk van de psychologische zijde bezien wordt) wel volgen kan. De kennistheoretische zijde van het probleem wordt dan ook niet behandeld: de hoogleeraar, die de zielzorg leert, is hier aan het woord en geeft wenken voor het leven van de kerk en haar ambtelijken arbeid. Maar daarin gaat de groote waarde, die de studie van prof. Hoekstra heeft, niet op. Zij moet ook ter hand genomen worden door den eenzame, die zichzelf zijn twijfel niet belijden durft, en die toch hem wel kent. Hij zal hier een trooster vinden, die wel zonde noemt, wat zonde is, maar die overigens de gangen van zijn ziel toont te kunnen volgen en daardoor reeds hem kan verlossen van menige obsessie.

Het psychologisch overzicht van deze studie bekoort door helderheid en overzichtelijkheid, en geeft o.m. ook waardevol materiaal tegen de opvattingen van b.v. dr Stegenga. Het verblijdt ons, dat prof. Hoekstra ook een uitstap gedaan heeft naar de paradox van prof. Haitjema en onvoorwaardelijk de door hem voorgedragen gedachten als ongereformeerd terzijde stelt. Dat verheugt ons, niet alleen omdat we het met deze critiek van harte eens zijn, maar ook omdat erin uitkomt, dat ideeën als die van prof. Haitjema, hoe goed ook bedoeld, het relativisme in de hand werken, ondanks alle banvloeken ertegen, en den twijfel voeden.

Laat velen zich de studie van prof. Hoekstra aanschaffen. Zij predikt de waarheid rustig, maar klemmend; ze laat natuurlijk wat natuurlijk is, maar waarschuwt dan ook te meer overtuigend tegen de verleiding van den booze en zijn Vermeinen.

K. S.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Delft (vac.-K. Schilder): A. J. Bouma te Wanswerd en A. J. Fanoy te Ferwerd.
Haarlem (vac.-Dr J. Brinkman): Dr C. Bouma te Zwolle en J. Wijminga te Charlois.

Beroepen te:

Katendrecht (Rotterdam, 3e pred.-plaats): G. Laarman te Klundert.

Bedankt voor:

Nieuwerkerk a. d. IJssel: C. W. Keur te Heinkenszand.

Aangenomen naar:

Lopik: cand. C. Steenblok te Nieuwdorp.

Afscheid van:

Tzum: Mr W. S. de Vries. Tekst: Hab. 3:2.

Intrede te:

Heemstede: Dr J. H. Bavinck. Tekst: Efez. 3:18 en 19a.

Overleden:

Ds G. Daveljaar, te Utrecht, em.-pred. van Lanteren, 78 jaar.
Ds H. J. Schoolland, te Den Haag, em.-pred. van Augustinusga-Surhuizum, 84 jaar.
Ds J. J. Bajema te Laren, em.-pred. van Oostzaan, 82 jaar.

D s J. G. K u n s t. Na geruimen tijd ongesteld te zijn geweest, is Ds J. G. Kunst, Geref. pred. te Arnhem, Zondagmorgen j.l. voor 't eerst weer voor zijn gemeente opgetreden. Na de predikatie over Psalm 39 vs. 8 werd hem door de Gemeente Psalm 134 vs. 3 toegezongen.

D r H e n r y B e e t s. Naar gemeld wordt, wordt in de eerste helft van April hier te lande verwacht Dr Henry Beets, van de Christian Reformed Church te Grand Rapids, zulks o.m. in verband met de godsdienstige belangen der in Canada gevestigde Nederlanders, voor welke aangelegenheid hier te lande een commissie is ingesteld door de Evangelische Alliantie.

Van Nederland gaat Dr Beets vermoedelijk naar Hongarije, in het belang van de zending onder Israël.

C a n d i d a t e n t o t d e n H. D i e n s t. De heer S. Wouters, Theol. cand. te Exmorra (bij Bolsward), is na preparatoir examen door de Classis Bolsward beroepbaar verklaard bij de Geref. Kerken in Nederland. De heer Wouters zal gaarne des Zondags de Kerken dienen, maar kan eerst over eenige maanden een eventueel beroep in overweging nemen.

D s C. V e r m a a t. De Classis Bolsward der Geref. Kerken heeft Woensdag j.l. weer behandeld de zaak tegen Ds C. Vermaat te Makkum, wiens schorsingstermijn thans afgeloopen was.

Ds Vermaat was niet ter Classicale Vergadering aanwezig. Wel was een schrijven van hem ingekomen, naar aanleiding waarvan de Classis besloot een commissie te benoemen, bestaande uit de predikanten: Th. D. Prins, J. Op 't Holt en J. Bolman, alsmede twee ouderlingen, die met Ds Vermaat zullen samenspreken.

De vergadering werd te dien aanzien verdaagd tot 7 Februari a.s.

De Classis sprak als haar gevoelen uit, dat de schorsing gedurende dien tijd gehandhaafd moet blijven.

S c h e n k i n g v a n e e n h o s p i t a a l. De N. V. Klatensche Cultuur-Mij heeft aangeboden een hospitaal te bouwen te Klaten (Java), voorloopig van 2 bedden, en dit ter exploitatie de Geref. Kerk van Delft met samenwerkende classes aangeboden. Bovendien zegt de Maatschappij een jaarlijksch bedrag toe tot bestrijding van de kosten van het ziekenhuis.

De alg. vergadering van Zendings-arbeiders op Midden-Java heeft voorgesteld dit aanbod te aanvaarden. In een vergadering van de zendende Kerk met deputaten der samenwerkende classes, werd dit voorstel met dankbaarheid aangenomen.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Tweetal te:

Hillegom: K. Groen, te Baarn en J. W. van Roe, te Schiedam.

Beroepen te:

Barendrecht: J. W. van Roe, te Schiedam.
Noordeloos: L. H. van der Meiden te Dordrecht.

D s L. B a a s. Tot herstel van gezondheid hoopt Ds L. Baas, Chr. Geref. predikant te Tonge (bij Twello) naar België te gaan voor een rustkuur.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Westzaan: R. Kok te Gouda.

Bedankt voor:

Sliedrecht: A. de Blois, te Dirksland.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Drietal te:

Leeuwarden (vac.-R. Klein Wassink): R. ter Haar Dz. te Groenlo, A. E. K. Pols te Noordijk en C. G. Wagenaar te Uskwert.

Beroepen te:

Kamperland (Z.): P. N. Tonsbeek te O. L. Vrouwen-Parochie.
Monster: J. E. Klomp, te Oldebroek.

Aangenomen naar:

Cothen (U.): cand. D. Hokwerda, te Gaasmeer.
Rottum en Stitswerd (toez.): cand. A. H. Hellemans te Amsterdam.

Bedankt voor:

Drogeham: J. v. d. Pol, te Heeg.
Heiloo: D. J. v. d. Graaf, te Ridderkerk.
Krabbendijke: N. Luijendijk te Nieuwerkerk a. d. IJssel.
Serooskerke en Kerkwerve: cand. A. H. Hellemans, te Amsterdam.

Afscheid van:

Drogeham: Th. Kramer. Tekst: Rom. 13:12.